

Moeilijke jongen zet aan tot nadenken over angst en dromen

Denne door Toneelgroep Amsterdam.
Tekst Barry Atsma/Esther Gerritsen; spel
Barry Atsma. Regie Leon Voorberg. Melk-
weg, Amsterdam, 18 december. Vanavond
in IDEA, Soest; tournee t/m 4 februari.

Denne heeft heel veel energie. Hij stuitert van het ene plan naar het andere idee en kan zich enorm druk maken over van alles. Over wandelende takken, pindakaas en vrouwenborsten, futiliteiten en levenskwesties. En eenmaal bezig gaat hij maar door. Denne kent geen maat. Denne is een beetje anders.

Toneelgroep Amsterdam-acteur Barry Atsma modelleerde het personage Denne uit zijn gelijknamige solo-voorstelling voor een deel naar zijn mongoloïde broer met wie hij zij aan zij opgroeide. Maar Denne heeft ook trekjes van Atsma zelf; en ook een tekst van (toneel-) auteur Esther Gerritsen is erin verwerkt. Al met al is Denne het resultaat van een lang(-er) proces: Atsma begon hem te ontwikkelen tijdens het maakproces van de voorstelling *4 Mannen* (bij de Utrechtse Paardenkathedraal in 2003), waar Denne ook al opdook. Bij Toneelgroep Amsterdam werkte Atsma het samen met Leon Voorberg verder uit tot het zelfstandige, intieme stuk dat het nu is.

Denne wil aandacht. Hij wil een held zijn, eruit springen, bijzonder zijn, iemand die mensen versteld doet staan. Maar hij wil niet dat mensen naar hem kijken met zo'n speciale blik die hem doet beseffen

dat hij anders is. Deze twee moeilijk verenigbare wensen leveren voortdurend strijd in Denne's binnenste. Even is hij opgewonden over een of ander zojuist opgevat plan, kort erop zit hij in zak en as omdat hij zich zijn beperkingen lijkt te realiseren. Niet dat dat zo duidelijk wordt uitgesproken: Denne wordt dan kwaad, woedend. Heel onverwachts, soms.

Maar aandacht krijgt hij. Van ons, zijn publiek, dat half-gegeend iedere stap van Atsma volgt. Hij beweegt zich rond een wat vreemd, bedachtig meubel waar van alles uit tevoorschijn komt, een blikje drinken, pindakaas, plaatjes van borsten. Hij raast en tiert, lacht en zingt en piekert; want Dennes wereld wordt bewoond door heel wat demonen – waarvan er een aantal griezelig herkenbaar zijn.

Sommige scènes mogen wat doorschieten in toon en lengte, sterk punt is dat Atsma en Voorberg het gegeven breder maken dan een stuk over een moeilijke jongen. Denne nodigt uit tot nadenken over angsten en dromen – in dat licht moet vermoedelijk ook de opkomst van een hoer worden gezien, een niettemin vreemd intermezzo. Atsma weet afwisselend mededogen en afkeer op te wekken met zijn personage, en dat laatste geeft een erg ongemakkelijk gevoel: het is fout, maar het is sterker dan jezelf, en Denne lijkt dat te weten. Daarom misschien dat je hem niet licht vergeet.

Karin Veraart